

Btw-teruggaaf bij oninbare vorderingen: de regels en mogelijkheden

BTW - Het komt in de praktijk nog wel eens voor dat een afnemer zijn factuur niet kan of wil betalen. Zeker in de huidige economische tijden is dit een hot issue. Het probleem waarmee de leverancier zit, is dat deze btw al is voldaan in het tijdvak waarin de factuur is verzonden. Een overzicht van de regels en mogelijkheden.

In de Wet Op de omzetbelasting 1968 is een apart artikel opgenomen dat ervoor zorgdraagt dat de leverancier de btw die is begrepen in de vordering op de afnemer, terug kan vragen als de afnemer niet betaalt. Vroeger konden dergelijke teruggaven via vraag 6 de btw-aangifte gedaan worden. Tegenwoordig moet de ondernemer hiervoor een schriftelijk verzoek bij de Belastingdienst indienen.

De ondernemer kan zijn teruggaafverzoek uiterlijk indienen op de dag waarop hij de betaling in rechte niet meer kan vorderen.

Voorwaarden voor een teruggaaf

Om aanspraak te kunnen maken op teruggaaf van btw moet de leverancier aannemelijk maken dat de afnemer niet heeft betaald en ook niet zal betalen. Dit kan hij bijvoorbeeld doen door de Belastingdienst correspondentie met de curator of de afnemer te overhandigen, waarin staat dat er geen betaling zal plaatsvinden. Vaak wordt er in de praktijk vanuit gegaan dat alleen een teruggaaf verkregen kan worden als de afnemer failliet verklaard is. Dit is echter niet zo. Als een ondernemer een openstaande vordering na een aantal serieuze pogingen nog steeds niet kan verkrijgen, zal deze ondernemer normaliter de vordering afboeken. In dat geval komt hij in principe al in aanmerking voor een teruggaaf van btw.

Let op!

Als een afnemer een gedeelte van het factuurbedrag betaalt, moet het ontvangen bedrag naar evenredigheid worden verdeeld over de vergoeding en de btw. Er kan niet gesteld worden dat de vergoeding wel gedeeltelijk is betaald, maar de btw niet.

Ook als er discussies ontstaan tussen de leverancier en de afnemer met betrekking tot de vordering, en de leverancier ziet af van het aanspannen van een procedure, kan een teruggaaf van btw worden verkregen. Immers, op dat moment staat vast dat hij de vordering niet zal ontvangen.

Wanneer geen teruggaaf?

Van een oninbare vordering is geen sprake als de vordering op de afnemer wordt omgezet in een geldlening. De oorspronkelijke vordering is dan namelijk hiermee voldaan en er bestaat geen recht meer op teruggaaf van btw. De leverancier kan dan dus geen verzoek om teruggaaf van btw meer indienen als de geldlening niet wordt afgelost.

Let op!

Zou de lening in feite als gewoon leverancierskrediet zijn bedoeld, dan kan wél van een oninbare vordering worden gesproken.

Betaling aan derde

In sommige gevallen wordt de vergoeding niet door de leverancier ontvangen, maar door een ander. Ook dan is teruggaaf van btw niet mogelijk. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als de leverancier de betaling aan een derde achteraf goedkeurt, of als hij bij de betaling aan de derde is gebaat. Als de leverancier de vorderingen overdraagt aan een factor en achteraf blijkt dat de vordering oninbaar blijkt te zijn, kan hij de btw toch bij de Belastingdienst terugvragen. Het ontvangen bedrag van de factor kan namelijk niet worden beschouwd als een betaling van de factuur.

Kredietverzekering

In andere gevallen sluit een leverancier een kredietverzekering af tegen het risico dat een afnemer niet betaalt. De verzekering keert dan een bepaald bedrag uit als de afnemer de rekening niet voldoet. Een dergelijke uitkering kan niet worden gezien als een betaling van de factuur door de afnemer. De leverancier houdt dus het recht om om teruggaaf van btw te verzoeken aan de Belastingdienst.

Het teruggaafverzoek

In de praktijk komt het voor dat een ondernemer die er niet in slaagt zijn vordering te innen, alleen intern een

creditfactuur opmaakt en die in zijn eigen administratie opneemt. Die factuur wordt niet aan de afnemer uitgereikt of verzonden, aangezien de afnemer daaruit kan afleiden dat de vordering niet meer hoeft te worden betaald. Het opmaken van een dergelijke creditfactuur leidt niet tot het recht op teruggaaf van btw. Hiervoor moet de ondernemer namelijk een schriftelijk verzoek bij de Belastingdienst indienen. Wie toch via een creditfactuur btw terugvraagt, kan de Belastingdienst de teruggaaf weigeren. Sterker nog: het is niet toegestaan om op een dergelijke wijze btw terug te vorderen van de Belastingdienst. De Belastingdienst leidt namelijk schade als de ondernemer een creditfactuur maakt, die niet verstuurt en btw terugvraagt. Het is dan namelijk zeker dat de afnemer de btw niet zal afdragen.

Let op!

Als een ondernemer achteraf een korting heeft gegeven of goederen heeft terugontvangen, kan hij een creditnota uitreiken en de btw daarover verrekenen bij zijn aangifte.

Door het opstellen van creditfacturen kunnen ondernemers geconfronteerd worden met hoge boetes.

Tijdstip verzoek

De ondernemer moet het verzoek schriftelijk indienen binnen één maand na afloop van het tijdvak waarin het recht op teruggaaf van btw is ontstaan. Dit recht ontstaat op het tijdstip waarop redelijkerwijs aangenomen moet worden dat de afnemer niet zal betalen. Dit begrip is redelijk vaag. Een moment waarop redelijkerwijs verwacht kan worden dat de afnemer niet zal betalen is bijvoorbeeld in het geval de afnemer een correspondentie stuurt waarin hij verklaard niet te zullen betalen. In het geval aan een afnemer surseance van betaling wordt verleend, biedt dit niet voldoende zekerheid om teruggaaf van btw te verkrijgen. Daarom houden wij in de praktijk als uiter-

Voorbeeld

Een ondernemer heeft een openstaande vordering uit 2011 op een afnemer. In het jaar 2012 wordt aan de afnemer surseance van betaling verleend en in hetzelfde jaar wordt de afnemer in staat van faillissement verklaard. In het jaar 2013 heeft de leverancier de vordering bij de curator ingediend. Deze wijst de vordering vervolgens af.

ste datum voor het indienen van het teruggaafverzoek de datum aan waarin de betaling in rechte niet meer kan worden gevorderd.

Voorbeeld

In het onderstaande voorbeeld ontstaat het recht op teruggaaf van btw uiterlijk in het jaar 2012. Op dat moment kan namelijk aannemelijk worden gemaakt dat de vordering niet meer ontvangen zal worden. De brief van de curator dient hierbij als bewijsmateriaal meegezonden te worden aan de Belastingdienst.

Tip:

In het geval een ondernemer een grote vordering heeft op een afnemer die in staat van faillissement is verklaard, kan hij de curator verzoeken alvast schriftelijk vast te leggen welk gedeelte in ieder geval niet meer kan worden verkregen. Voor dat gedeelte heeft hij dan het recht om de btw terug te vragen.

Niet-ontvankelijk

Als de ondernemer het verzoek niet binnen een maand indient na het tijdvak waarin redelijkerwijs aangenomen moet worden dat de afnemer niet zal betalen, zal de Belastingdienst het verzoek niet-ontvankelijk verklaren. In dat geval neemt de Belastingdienst het verzoek ambtshalve in behandeling.

Maar tegen een ambtshalve beslissing kan men niet in beroep gaan bij de rechter. Het is dus van belang tijdig het verzoek in te dienen.

Inhoud verzoek om btw-teruggaaf

De ondernemer moet zijn verzoek om btw-teruggaaf per brief binnen een maand na het tijdvak waarin duidelijk is dat de factuur niet meer betaald wordt, naar de Belastingdienst versturen. Daarbij voegt hij de gegevens waaruit blijkt dat de afnemer niet heeft betaald en niet zal betalen. In het verzoek moeten minimaal de volgende gegevens opgenomen worden:

- naam en adres van de afnemer;
- datum en nummer van de betreffende factuur;
- het niet-betaalde factuurbedrag;
- het bedrag aan btw dat wordt teruggevraagd.

Als deze gegevens op de factuur staan, kan de ondernemer ook volstaan met een kopie van de factuur. (mr. C. van Vilsteren)